

Statistická fyzika — cvičení, LS 2003

Domácí úloha 1: Fázový prostor

Hmotný bod m se pohybuje uvnitř úsečky $0 \leq x \leq l$, přičemž je pružně odražen od stěn v $x = 0$ a $x = l$.

- Ilustrujte trajektorii takového pohybu ve fázovém prostoru (x, p) .
- Najděte fázový objem $\Gamma_0(E)$ s energií menší než E .
- Ukažte, že fázový objem se nemění, pokud se stěna v $x = l$ pomalu pohybuje (adiabatická invariance).
- Určete počet kvantověmechanických stavů $\Omega_0(E)$ takového systému a srovnajte jej s fázovým objemem Γ_0 .

Termín odevzdání: 4. 3. 2003

Příklad k rozmyšlení 1: Poissonovo rozdělení

Uvažujte limitu $N \rightarrow \infty$ binomického rozdělení

$$P_N(n) = \binom{N}{n} p^n (1-p)^{N-n},$$

přičemž $pN = \lambda$ zůstává konstantní.

- Ukažte, že pro $n \ll N$ přejde binomické rozdělení do Poissonova rozdělení,

$$W(n) = \frac{\lambda^n}{n!} e^{-\lambda}.$$

- Spočtěte střední hodnotu a rozptyl Poissonova rozdělení.

Příklad k rozmyšlení 2: Distribuční funkce

Mějme systém N nezávislých částic, které se mohou nacházet v některém z k stavů charakterizovaných energiemi $E_1, E_2, \dots, E_k$. Jestliže pravděpodobnost toho, že se částice nachází ve stavu k je Q_k , najděte rozdělovací funkci tohoto systému.

Předpokládejme nyní, že je dána celková energie systému E , tj. platí

$$\sum_{i=1}^k N_i E_i = E.$$

V limitě velkých čísel, kdy poměry N_i/N lze považovat za spojité proměnné, určete, pro které hodnoty $N_1, N_2, \dots, N_k$ bude rozdělovací funkce systému s danou energií E maximální, tj. které rozdělení bude nejpravděpodobnější.